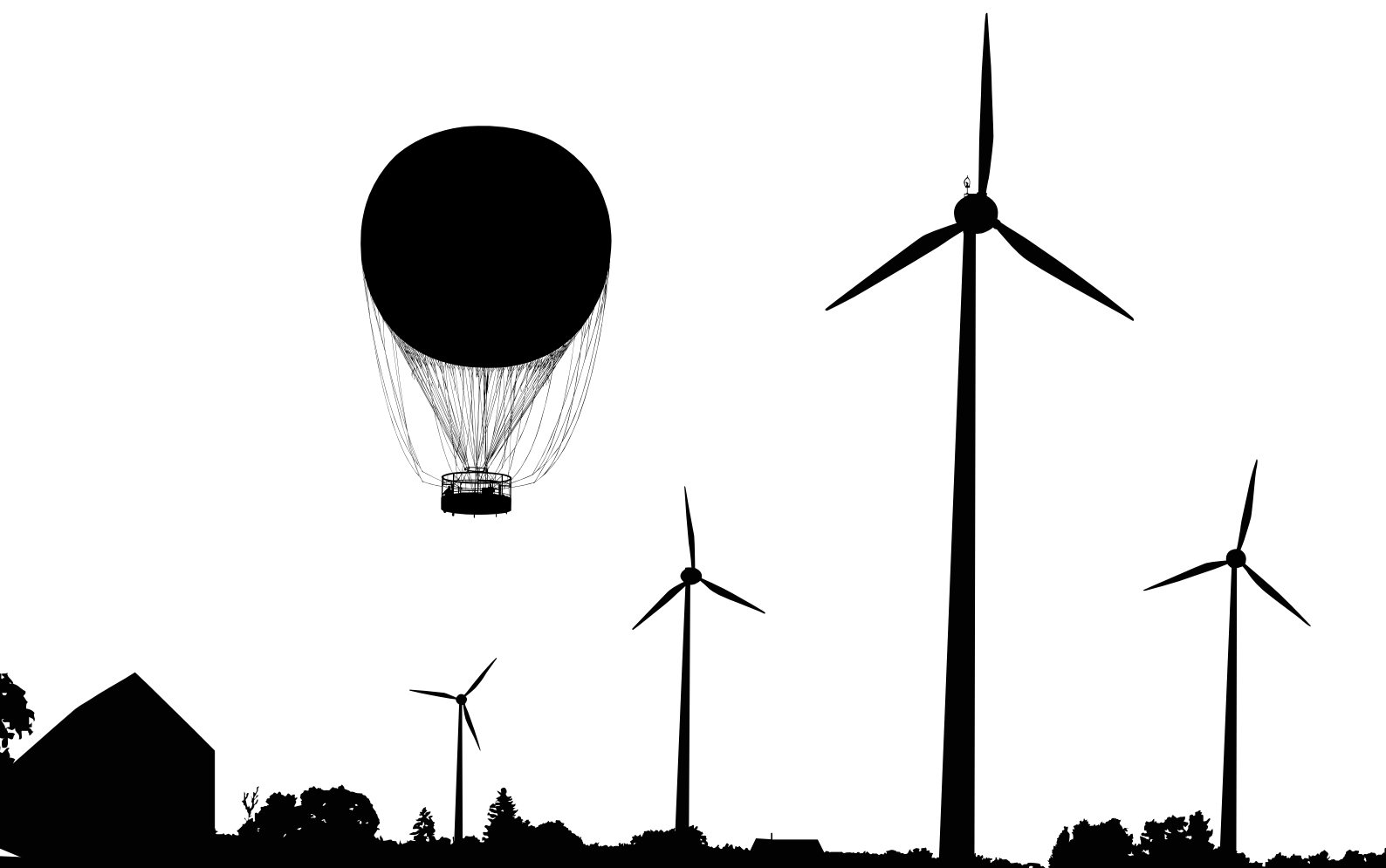

SF/SFIRANDERS

POLITISK PROGRAM - KV17

**EN HELT NY VEJ FOR
RANDERS KOMMUNE**

BØRN OG SKOLE

En reel tidlig indsats

I SF mener vi, at det langsigtet gavner på alle fronter at investere i vores børn så tidligt som muligt. Det vil give gladere børn, der bliver hørt og set. Børn, der tror på deres eget værd og på, at de kan. Det fører til stærkere unge, der tør. Unge, der ønsker at gøre deres bedste, tage en uddannelse og deltage på arbejdsmarkedet. Det vil betyde lykkeligere borgere, der fik bedre vilkår end deres forældre, og som blev rustet til at tage del i samfundet og give noget endnu bedre til de næste.

Daginstitutioner:

Gode daginstitutioner er meget mere end bare pasning, det er også dannelse og læring helt fra starten i livet, og det skaber glade børn i trivsel og i udvikling.

De mindste børn har brug for nærværende medarbejdere, som kan skabe gode, trygge rammer i de mange timer, hvor deres forældre er på arbejde. Vi ved, at det er af afgørende betydning, at der er medarbejdere nok, og at de har den rette faglige ballast til netop at kunne tage vare på vores mindste børn.

Vi har den største tillid til vores pædagoger og pædagogmedhjælpere, men vi bilder os ikke ind, at de kan trylle. I Randers kommune ligger vi lavt, når det gælder, hvor mange (eller få!) medarbejdere der er til de mange børn. Aletidsundersøgelser har fortalt om en virkelighed, hvor der ofte er en medarbejder alene med 20 børn, og at de ansatte er bekymrede for de konsekvenser, der har for børnenes trivsel. Det vil vi i SF ikke acceptere, og derfor vil vi kæmpe for:

- **Minimumsnormeringer.** Vi vil ansætte mange flere medarbejdere, og der skal indføres en normering, der betyder, at der er 3 børn per medarbejder i vuggestuer og 6 børn per medarbejder i børnehaver. På den måde sikrer vi lighed i kvaliteten, og at alle børn får lige muligheder for trivsel og udvikling.
- **Anlægsbudget for daginstitutionerne.** I Randers kommune er der ingen penge til forbedring af bygninger og legepladser, som der er på de fleste andre velfærdsområder. . Det vil vi råde bod på ved at tilføre flere penge til området, som skal gå til vedligeholdelse af daginstitutionerne.
- **Økologisk mad i alle daginstitutioner og bæredygtige produkter.** Vores daginstitutioner skal være bæredygtige eksempler og byde på sund og nærende mad. Det giver sunde børn, der kan fortsætte med at tage deres sunde vaner med videre. Samtidig er vi med til at passe på den klode, vores børn skal vokse op i.

Skoler:

I SF Randers ved vi, at glade børn bare lærer bedre. Derfor er det en forudsætning, at der er gode læringsmiljøer, fysiske rammer og glade lærere. Vores ambition er, at vi i Randers skal kendes på, at vi har de bedste skoler i landet, når det gælder læring og trivsel. Skolen er afgørende vigtig for alle børns fremtid, og derfor vil vi arbejde for, at der skabes gode læringsmiljøer. Et godt læringsmiljø er betinget af de fysiske rammer, antallet af eleverne i klassen, lærernes og pædagogernes muligheder for at forberede sig til undervisningen, gode muligheder for holddeling, flere voksne i undervisningen, at alle elever i klassen undervises på det niveau, han eller hun er på, og at alle er inkluderet i fællesskabet. Det vil betyde, at alle elever i klassen trives, og dermed har de bedste forudsætninger for at kunne blive så dygtige som muligt.

I en ny undersøgelse ligger Randers kommune dårligst af de 98 kommuner, når det gælder vores skoler. Ovenpå en stor og hård omgang med en ny skolestruktur er mange af kommunens skoler sat tilbage til start og er blot ved at opbygge igen. Skolerne skal derfor have ro og ikke flere politiske reformer. SF vil have fokus på at få bygget fundamentet op, og så skal alle besparelser på skoleområdet stoppes. Folkeskolerne bløder; eleverne flygter til privatskoler, og personalet har højt fravær. Der skal være tid til kerneopgaven. Der skal være penge til inklusion, og der skal være penge til efteruddannelse.

Danske børn og unge skydes i skoene, at de klarer sig dårligere i skolen. Det er et åbenlyst problem, som vi må gøre noget ved. Men lad os starte et andet sted: De unge bliver mindre og mindre glade for at være i skolen. Larm, kaos, mindre kontakt med lærere, voksende klasser, stigende fokus på uddannelse og mindre på dannelse. Folkeskolen skal kunne andet og mere end at klæde elever på til tests. Det er i skoleårene børnene gennemgår den største personlige udvikling i livet. Det forpligter os på at give dem en skole, der lever op til folkeskolens formålsparagraf, som bl.a. handler om, at vi i samarbejde med forældrene giver eleverne kundskaber og færdigheder, forbereder dem til videre uddannelse, skaber lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, forståelse for andre lande og kulturer, forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

Derfor vil SF kæmpe for:

- **Fler-voksenundervisning.** Vi vil give penge til at skabe mange flere timer, hvor der er mere end en lærer tilstede i undervisningen. Det er evidens for, at lige netop fler-voksen-undervisning giver bedre læring for alle i klassen. Det vil også give mulighed for at dele klassen i mindre grupper, og dermed give bedre læring og trivsel for alle elever.
- **Kortere skoledage.** Mange undersøgelser peger på, at eleverne er for lang tid i skolen, hvilket trætter dem og nedsætter muligheden for den bedst mulige læring. Derudover giver det flere lærere i undervisningen, når man bruger muligheden for at lave kortere skoledage. Når der skabes kortere skoledage i 0. – 3. klasse, så skal SFO'en kompenseres tilsvarende, så det ikke bliver en skjult besparelse på SFO'en.
- **Bedre forberedelsestid.** I SF vil vi arbejde for bedre rammer for undervisningen ved, at vi reducerer undervisningsprocenten. Det betyder, at lærerne får mere tid til forberedelse af undervisningen, hvilket vil give undervisningen mere kvalitet og forbedre lærernes arbejdsvilkår. Lærerne vil desuden have mere tid til at tale med forældre. Mere tid til at samarbejde med de andre voksne, der er tilknyttet klassen. Mere tid til at samarbejde tværfagligt og tage sig af de elever, der har brug for det ekstra.
- **Max 24 elever i klassen.** I SF vil vi sætte et loft over, hvor mange elever der kan puttes i en klasse. Alt for mange elever i en klasse vil nedsætte hele klassens læring og trivsel, da læreren ikke kan nå omkring alle, og ikke har tid til at tage konflikter i opløbet. Samtidig vil det skade læringen og trivslen, at der er for mange elever i for små lokaler.
- **Skrue ned for dokumentation.** Nationalt ligger der allerede nu mange dokumentationskrav til vore folkeskoler. Samtidig har børn og skoleudvalget i indeværende byrådsperiode pålagt skolerne endnu flere områder, som der skal kontrolleres og leveres dokumentation på. I SF vil vi en helt anden vej. Vi har grundlæggende tillid til, at lærere, pædagoger, ledelse og det administrative personale på skolerne har styr på det, de laver. Vi har ikke brug for at kontrollere, hvordan de laver motion i skoletiden eller tjekke karakterer på hver årgang. Vi ved, at tiden i forvejen er presset derude på skolerne, og derfor vil vi tage så mange lokale dokumentationskrav væk som muligt, så personalet kan bruge størstedelen af deres tid på eleverne.
- **Morgenmad på skolerne.** Børn, der vokser op i socialt sårbare familier, har ofte ikke fået en ernærings-

rigtig kost hjemmefra og særligt ikke om morgenen. Det betyder, at de har sværere ved at koncentrere sig i skolen, hvilket går udover deres læring. Derfor vil SF gerne indføre morgenmadsordninger på alle skoler i Randers kommune.

Inklusion:

- **10 millioner til inklusion.** Inklusion skal være meget mere end bare en ipad på gangen. En vellykket inklusion kræver, at lærere og pædagoger har den nødvendige uddannelse og faglige viden, og at der er midler til at sætte ekstra personale ind i de klasser, som har behov for det. I SF vil vi ikke spare, vi vil opnormere og give 10 millioner kroner ekstra til inklusionen årligt. Vi vil også arbejde for, at man får systematiseret den faglige opkvalificering. Inklusion skal ikke være en spareøvelse, og det skal ikke være tilfældig efter, hvilken klasse eller skole eleven lander på.
- **Flere penge til specialundervisning.** Men det er ikke altid rigtigt, at eleven skal blive på den almindelige skole. Inklusion kan også ske i en specialklasse eller specialskole, hvor eleven kan opleve, måske for første gang, at han/hun er i et fællesskab med ligesindede. I et miljø, hvor man ikke er den, der stikker udenfor, hvor man ikke er underlig eller forkert. I SF vil vi fortsat kæmpe for at bevare de stærke tilbud, vi har i kommunen, og vi vil give området flere penge svarende til ca. 4%. Så kan vi give alle børnene, et tilbud, som de kan trives og udvikles i, – på den måde styrkes læringen.

Udsatte børn:

- **Systematiseret indsats mod elevfravær.** Alt for mange sårbare børn og unge stopper med at gå i skole og kan ofte være hjemme i halve og hele år, uden at der sker noget. SF vil arbejde for, at vi får en systematiseret indsats over for elevfravær, og at der bliver etableret en indsatsgruppe, der kan reagere og agere hurtigt. Indsatsgruppen skal blandt andet have mulighed for at tage ud og hente de børn, som har brug for en hjælpende hånd til at komme tilbage til skolen igen. Derudover skal der laves klare handleplaner for, hvordan man skal håndtere bekymrende elevfravær på skolerne, og hvordan alle fagpersoner omkring eleven skal handle. Vi vil ikke acceptere, at børn bliver efterladt derhjemme, uden at der handles, og for os handler det om rettidig omhu.
- **Forældregrupper.** For at hjælpe børn og familier med bekymrende fravær og andre trivselsproblemer, vil vi etablere forældregrupper. Så forældrene styrker deres forældreevne til at få børnene i skole og i trivsel. Grupperne vil få en funktion som sparringsgrupper, hvor forældrene arbejder med deres udfordringer. I grupperne får forældrene flere redskaber og vil samtidig opleve støtte fra andre forældre og gruppeledere.
- **Helhedsorienteret indsats.** Når det gælder udsatte børn, så er der ofte mange forskellige forvaltninger involveret, hvilket ofte udfordrer vejen mod bedre vilkår. I SF mener vi, at udsatte børn, unge og deres familier fortjener en helhedsorienteret indsats. Det vil betyde, at der ved enhver børnesag skal iværksættes en koordinerende sagsbehandler, der har det overordnede ansvar for det tværfaglige samarbejde. I SF mener vi, at alle parter omkring barnet skal inddrages tidligt, så en helhedsorienteret handleplan kan laves. Det vil være med til at sikret barnets/den unges udvikling. Intet barn eller ung må falde mellem to stole, derfor vil vi indføre en regel om, at intet barn/ung slippes af et tilbud, før et nyt tilbud har taget over, og en ny handlingsplan er på plads.

Unge:

Der er godt 12.000 unge mennesker i Randers kommune, men vi er desværre ikke gode nok til at prioritere dem, når det gælder udvikling af politik. Mange vælger at flytte til andre byer senere, og desværre

lider Randers af et ret negativt rygte om, hvilke slags unge der bor her. Det ved vi i SF, at det er langt væk fra virkeligheden. I Randers kommune findes der mange helt almindelige unge, ligesom der findes mange aktive unge indenfor idræt, musik, kunst og meget mere. I SF vil vi i arbejde for, at der bliver udviklet meget mere ungepolitik i tæt samarbejde med det nye ungeråd. Det skal være godt at bo i Randers hele livet, og det skal være fedt at bo i Randers som ung.

Derfor vil SF arbejde for:

- **Stærkt ungdomsmiljø i byen.** Der skal være fokus på udvikling af caféer, væresteder, ungemiljøer, skaterbaner o.l. i midtbyen.
- **Stærk Ungekultur.** Der skal udvikles flere og spændende varierede tilbud i Randers Kommune. Det skal både være i landdistrikterne som i midtbyen.
- **Styrke Studiemiljøer.** Vi vil arbejde for at vi får stærke studiemiljøer omkring vores uddannelsesinstitutioner. I et stærkt ungemiljø findes der billige ungeboliger, en café med billig mad, kontorfaciliteter, social vicevært, gårdmiljø m.m. Og det skal placeres tæt på banegården og på rutebilstationen.
- **Et stærkt ungeråd.** SF vil arbejde målrettet på at ungerådet inddrages meget mere i politikudvikling i Randers.
- **Gratis psykologhjælp.** Et skræmmende højt antal unge lider af stress, angst og depression. De unge vokser op i en hurtig tid med mange valg og med mange krav om præstationer, hvilket ses i det alt for høje antal unge, der falder igennem. Derfor vil SF indføre gratis psykologhjælp til alle unge under 25 år. Det vil forebygge, at så mange falder igennem, og det vil forebygge, at så mange udvikler de invaliderende diagnoser.
- **Gratis busser.** I SF vil vi forbedre bussernes køreplaner i kommunen, men vi vil også indføre gratis kørsel med bybusser for alle unge under 25 år.
- **Uddannelsesklausuler.** Alt for mange unge oplever, at de bliver stoppet i deres uddannelsesforløb, fordi de ikke kan få en praktik- eller læreplads. Derfor vil vi i SF indføre uddannelsesklausuler, der stiller krav til alle de virksomheder, der laver arbejde for Randers kommune, at de tilbyder praktik- eller lærepladser.

ARBEJDSMARKED

Alt for mange unge i Randers kommune gennemfører ikke en ungdomsuddannelse – ligesom alt for mange i Randers Kommune står udenfor arbejdsmarkedet og er på overførselsindkomster. Derfor har SF fokus på, at vi sikrer uddannelse og jobs til alle i Randers kommune ved at skabe de rigtige rammer. Vi skal have tilbud for både de ressourcestærke, for de unge, for de usikre, og for dem, som har betydelige udfordringer. Det betyder både et fokus på uddannelse og et fokus på jobskabelse.

Derfor vil SF arbejde for:

- **Sociale klausuler.** I Randers kommune skal alle regler for arbejdsmarkedet overholdes, og i SF accepterer vi ikke, at kommunen samarbejder med virksomheder, der udnytter/medarbejderne til en laverer løn og ved ringe vilkår. Derfor vil vi holde fast i de sociale klausuler, vi har indført i Randers kommune, men vi vil også udvikle indsatsen med et øget fokus og kontrol, så de sociale klausuler overholdes. Vi ønsker også at udvide ordningen med kædeansvar, så alle virksomheder, der er med i udførelsen af opgaven

for kommunen, underlægges de sociale klausuler.

- **Uddannelsesklausuler med kædeansvar.** I SF vil vi arbejde for at vi får indført uddannelsesklausuler med kædeansvar. Det vil sikre, at kommunen entrerer med virksomheder, der leverer praktikpladser til unge og sikrer arbejdsvilkår efter gældende overenskomster.
- **Målrættede forløb.** De unge skal gennem deres skolegang motiveres og klædes på til en uddannelse, bl.a. via vejledning, målrættede forløb relateret til uddannelse og arbejdsmarked og i tættre samarbejde med de forskellige ungdomsuddannelser. Samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter vil på den måde styrkes, og flere unge kan færdiggøre deres uddannelse i Randers – både teoretisk og praktisk.
- **Mentor-ordninger.** I SF ved vi, at de personlige relationer er afgørende vigtige for de unge, der har svært ved at gennemføre en uddannelse. En mentor-ordning vil være med til at sikre, at der stilles meningsfulde krav, og at ingen overlades til sig selv. Det er en håndholdt indsats for de udsatte unge, der gør forskellen.
- **Socialøkonomiske virksomheder.** Vi skal fortsætte med at tiltrække og skabe flere socialøkonomiske virksomheder i kommunen. Det skaber flere jobs til borgere med nedsat arbejdsevne, og det er med til at udvikle arbejdsevnen. Nogle har brug for at være i fleksjobs, mens andre har brug for at være i praktikforløb, der udvikler arbejdsevnen og er et vigtigt redskab for at komme tilbage til arbejdsmarkedet.
- **Virksomhedspraktik, jobrotation og løntilskud.** Vi ønsker at bevare virksomhedspraktik, jobrotation og løntilskud og job i en tid med mangel på jobs, men vi vil arbejde for at ordinære stillinger ikke erstattes af virksomhedspraktik, jobrotation og løntilskud og dermed forebygge en udhuling af arbejdsmarkedet. Vi vil sikre, at ordningerne har respekt for mennesker og hjælper dem tilbage på arbejdsmarkedet. Målet er, at det skal føre til varig beskæftigelse. Virksomhedspraktik, jobrotation og løntilskud skal organiseres, så lønmodtagernes mulighed for optjening af dagpenge forbedres. Det forudsætter et tæt samarbejde mellem kommunen og de faglige organisationer.
- **Samarbejde med erhvervslivet.** I SF samarbejder vi gerne med erhvervslivet, men vi sætter også krav til vores samarbejdspartnere om, at den danske lovgivning overholdes, og at regler omkring social dumping, skattely m.m. overholdes.

RANDERS KOMMUNE SOM ARBEJDSPLADS

Vi vil i SF sætte en ære i et godt arbejdsmiljø for alle kommunens medarbejdere. For sunde og raske medarbejdere har mere overskud til deres opgaver. Vi vil målrættet arbejde for, at vi så vidt muligt i kommunen forhindrer nedslidte, stressede og sygemeldte medarbejdere. Medarbejderne er fundamentet for velfærd i Randers kommune.

Derfor vil SF arbejde for:

- **Mangfoldighed.** Randers Kommune er kommunens største arbejdsplads. Det er derfor ikke lige meget, hvordan kommunen er som arbejdsgiver, eller hvordan den ansætter. I SF ønsker vi, at personalet skal afspejle lokalsamfundets mangfoldighed. Det er en kommunal opgave bevidst at rekruttere bredt og

blandt kommunens forskellige indbyggere, vi vil dermed gå forrest mht. social rummelighed. Det mener vi ikke, står i kontrast til, at vi også ønsker kompetente medarbejdere. Kommunen skal på det område være rollemodel for de private virksomheder.

- **Tillidsreform.** Vores medarbejdere har krav på dygtige ledere, der inddrager dem, giver dem medindflydelse, medansvar, og bidrager til, at medarbejderne giver deres bedste. Derfor er tillidsreformen en høj prioritet for SF, og vi vil arbejde for, at den udvikles endnu mere i de følgende år. De mange strømninger med New public management-ledelsesstilen har betydet en stor stigning i krav om dokumentation og kontrol, og de mange besparelser over årene har gjort det svært at være ansat i det offentlige, – hvilket også gælder for Randers kommune. Medarbejderne skal yde meget mere på den samme arbejdsuge og er underlagt alt for mange udenforstående krav. Det resulterer i, at offentligt ansatte i højere grad får stress, angst og depression, og den udvikling vil vi i SF ændre på. En tillidsreform er en ny styringsform, hvor unødvendig dokumentation fjernes, hvilket frigiver mere tid til kerneydelsen mellem medarbejder og borger. En tillidsreform er også en ændring i hele organisationen, hvor tillid bliver et centralt begreb mellem de forskellige medarbejdere og i særlig grad tillid til den enkeltes faglighed. Vi vil, med udgangspunkt i tillidsreformen, sikre, at personalepolitikken er demokratisk og bygger på involvering, medindflydelse og medansvar, hvor der er mulighed for kontinuerlig personlig og faglig udvikling.
- **Ingen udlicitering eller privatisering.** SF har et ideologisk mål om hverken færre kommunalt ansatte eller mere udlicitering. Tværtimod vil SF fastholde kerneområder som omsorg og pleje i kommunalt regi. Udlicitering og privatisering skaber mindre fleksibilitet, tab af viden og dermed risiko for dårligere kvalitet i den offentlige service. Til gengæld skal vi have en effektiv kommune, hvor vi lærer af “best practise”.
- **Fleksible arbejdstider.** Gennem et arbejdsliv har vi meget forskellige livssituationer, hvilket har betydning for, hvor mange kræfter man har til sit arbejdsliv. Det handler om balance, og vi ved, at medarbejdere, der er i trivsel har en langt højere arbejds effektivitet end medarbejdere, der ikke kan få tingene til at hænge ordentligt sammen. Der er mange, som i en periode har brug for at skrue ned for den ugentlige arbejdstid, for at få mere tid til familielivet eller for at undgå nedslidning. Mens det er gældende for mange ”kvindefag”, at det oftest er deltidsstillinger, der udbydes, og hvor medarbejdere ønsker at gå op i tid. Kvinder skal også have ret til at få et fuldtidsjob, man kan leve af! Vi er overbeviste om, at denne ordning vil skabe et langt mere medarbejderorienteret fleksibelt arbejdsmiljø, som i sidste ende kommer os alle til gode.

SOCIALOMRÅDET

For nogle borgere er livet en større udfordring end for de fleste. Nogle er født med handicaps, andre får dem senere i livet, mens andre bærer på psykiske udfordringer, hvilket fører til et ustabil liv med hjemløshed, konflikter, brudte relationer, misbrug og mange indlæggelser. For de borgere har vi i Randers kommune et særligt ansvar til at give den rette støtte, så særligt udsatte borgere kan få et godt liv med kvalitet og værdighed. SF vil forebygge tidligt og effektivt, så der sikres en hverdag med høj livskvalitet hvor alle har lige muligheder for gode vilkår fysisk, psykisk og socialt og hvor den menneskelige kontakt prioriteres højt. Med gode tilbud og rettidige indsatser vil vi medvirke til at bekæmpe uligheden i samfundet

- **Demografiregulering.** I Randers kommune har man ikke valgt at have en demografiregulering på han-

dicapområdet. Det betyder, at der er en økonomisk ramme for borgere med handicaps, som ikke fuldt efterreguleres. Den store udfordring er, at vi får flere og flere borgere med handicaps, som har brug for indsatser fra kommunen, som så skal deles om de samme penge. Det er en reel besparelse, hvor der år efter år skal gives støtte til borgere med handicaps for færre penge. Det er totalt urimeligt, og derfor vil vi i SF have en fuld demografiregulering på handicapområdet, så området tildeles midler svarende til behovet.

- **Bostøtte.** Der er i de senere år set en markant stigning af borgere, der har behov for bostøtte, og desværre har et flertal i byrådet besluttet en besparelse på området. I SF vil vi en anden vej, fordi vi ikke mener det løser problemerne ved at spare sig ud af dem. Vi tror på, at en håndholdt støtte kan give de sårbare borgere bedre muligheder for at rejse sig igen og komme i bedring. Når behovet stiger, er løsningen ikke at vi skærer ned for støtten, derfor vil vi tilføre området 4 millioner kroner årligt.
- **Botilbud.** Borgere med misbrug og psykiske/fysiske lidelser skal hjælpes til at håndtere deres hverdag på egne betingelser. Det vil vi gøre ved sikre den nødvendige hjælp og støtte, når behovet er der. Randers kommune skal både give støtte i eget hjem samt tilbyde et dag- eller døgntilbud, når behovet opstår.
- **Gode tilbud.** Hvilken slags støtte, den enkelte borger har brug for, kan variere lige så meget som borgernes forskellighed. I SF vil vi understøtte udviklingen af Psykiatriens hus, hvor tilbuddene varierer fra hyggegrupper til kurser i håndtering af eget liv, der medvirker til øget livskvalitet. Men de sociale tilbud skal ikke blot foregå på Psykiatriens hus. Nogle gange er det vigtigt med mindre rammer eller med støtte i eget hjem, ligesom vi i SF også vil prioritere tilbud i landdistrikterne. De sociale tilbud i Randers kommune skal give tilbud om job, om tætte netværk, om bedre forebyggelse, samt støtte til familien. Vi skal blive ved med at udvikle på tilbuddene i Randers kommune. SF støtter også aktiviteter, der bevarer og støtter de gode tilbud, der udbydes af frivillige foreninger.
- **Helhedsorienteret sagsbehandling.** I alle sociale tilbud i Randers kommune skal borgeren i centrum, så de har indflydelse på sagsbehandlingen og eget liv. SF i Randers har som mål at skabe en imødekommende kommune, som arbejder fleksibelt og tværfagligt sammen med borgeren og andre forvaltninger, så borgeren oplever en helhedsorienteret sagsbehandling. Vi vil indføre en koordinerende sagsbehandler for den enkelte sag. Det vil sætte en stopper for de mange skift af sagsbehandlere, som mange af kommunens borgere oplever. Der skal iværksættes et team af tovholdere, hvis opgave det er, at formidle kontakten mellem borger og de forskellige forvaltninger. Teamet skal også have fokus på at styrke koordinationen mellem kommunen og den regionale psykiatri og på at der gives en individuel og tværfaglig indsats for arbejdsmarkedsparete. Denne arbejds metode vil vi sikre en bedre, hurtigere og systematisk behandling af ansøgninger med klare informations mål samt skabe et stærkere tværfagligt samarbejde på tværs af forvaltningerne.
- **Velfærdsteknologi.** I SF er vi ikke bange for velfærdsteknologi, men tværtimod kan det være en hjælp til borgeren og til at der kan frigives mere tid til samtale og nærvær. Velfærdsteknologi skal ikke erstatte den menneskelige kontakt, men vi ser velfærdsteknologi som et opdateret, omfattende teknologisk tilbud, der vil højne kvaliteten af velfærd. Vi vil derfor understøtte, at velfærdsteknologi medvirker til større selvstændighed og øget livskvalitet. Det skal sikres, at velfærdsteknologi leveres med den nødvendige uddannelse og instruktion af borgerne, og at den justeres løbende, så den passer til borgernes ressourcer og behov.
- **En imødekommende kommune.** I Randers Kommune skal alle borgere mødes med åbenhed og venlig sagsbehandling, når de er i kontakt med kommunen. Ung som gammel mødes med respekt og anerkendelse, og gennem de mange forskellige velfærdstilbud skal borgerne have lige muligheder for et godt

liv. Det er SF's vision, at vi i Randers kommune bliver kendt på den gode kontakt, vi har til borgerne og på den gode kvalitet i sagsbehandlingen.

INTEGRATION

For SF er det utrolig vigtigt, at vi får alle integreret i vores samfund, og det gælder også for de nye danskere i kommunen. Randers kommune har generelt succes med integrationen, og vi oplever ikke de problemer, som andre kommuner har med radikaliserede miljøer og parallelsamfund. I Randers Kommune kommer rigtig mange etniske danskere i arbejde eller uddannelse gennem Jobcenterets integrationsprogram. Vi ser alle nydanskere som ressourcer, både når det gælder arbejdskraft, mangfoldighed og som medmennesker. Nogle kommer hertil som flygtninge, og andre har indvandret til landet, og det betyder, at det er meget forskellige ressourcer, som nydanskere medbringer. Nogle kan meget selv, og andre er så ramte af traumatiske hændelser i deres hjemland, at de har brug for meget hjælp fra kommunen for at kunne komme på fode igen. Derfor er det vigtigt, at vi har en lang række initiativer, der vil fremme integrationen og sikre, at så mange som muligt bliver inkluderet i samfundets mange forskellige fællesskaber – både på arbejdsmarkedet, i skoler og i lokalsamfundet.

- **Mentorordning.** Alt for mange kvindelige nydanskere er udenfor arbejdsmarkedet, og mange føler sig fremmedgjorte i et samfund med mange regler, som de har svært ved at forstå. Derfor vil SF indføre en mentorordning for alle kvinder, der er under integrationsprogrammet. En fast mentor vil kunne hjælpe mange kvinder til at forstå systemet, vores skoler samt daginstitutioner, og kan hjælpe dem på vej til uddannelse og beskæftigelse. Mentorordningen skal også kunne tilbydes kvinder og mænd på overførselsindkomst, hvor det vurderes, at der er problemer med at kunne integrationen.
- **Bazar.** SF vil gerne være med til at skabe muligheder for, at der kan skabes en multikulturel bazar i midtbyen. På den måde bliver de nye kulturer en del af vores midtby billede og er med til at skabe møder mellem mennesker, da både nydanskere og de andre borgere vil komme der.
- **Boliger.** I Randers kommune er der, trods en lav generel husleje, efterhånden ret store udfordringer, når der skal bolig anvises til borgere, der ikke selv kan finde en bolig. De billigste boliger findes i nordbyen og særligt i Jennumparken. Det giver udfordringer med en begyndende ghettodannelse i de områder, og det er ikke gavnligt for integrationen. Derfor vil SF arbejde for, at Randers kommune får bygget billige boliger i andre dele af kommunen. Og det kan både være i sydlige del af byen som i de små lokalsamfund.
- **Ekstra økonomisk støtte.** Rigtig mange nydanskere i Danmark er på meget lave ydelser (integrationsydelse, kontanthjælpsloft, 225-timers regel), hvilket gør det meget svært at få pengene til at dække de basale behov. Der har været en markant stigning af familier, der har henvendt sig til Venligboerne, fordi de ikke har penge til mad, sæbe og bleer. Det er urimelige vilkår, som mange nydanskere lever under, og vi kommer på den måde til at holde disse mennesker i fattigdom, – ligesom alt for mange børn vil vokse op i fattigdom. Det skyldes den nuværende regerings asociale reformer, når det gælder nytillkomne i Danmark, og det kan vi ikke ændre på i kommunen. Men vi kan forhøje beløbet for enkeltbetalinger, hvor vi kan hjælpe med at betale for medicin, tandlæge, el-vand og varmeregninger o.l. Vi vil derfor afsætte en pulje på 1,5 million kroner til dette formål.
- **PTSD-klinik.** Mange af de mennesker, der kommer til landet er flygtet fra krig og elendighed, hvilket be-

tyder, at det er mennesker, der har mange traumatiske oplevelser med sig. De mennesker kan ikke bare tage sig sammen, de skal hjælpes, så de igen kan få fodfæste og vende tilbage til livet. SF vil derfor oprette en lokal PTSD-klinik i kommunen, hvor vi kan sikre, at de mennesker får den behandling, de har brug for. Det skal gælde for både børn, unge og voksne, og klinikken skal også kunne bruges, når kommunen modtager nye flygtninge til at screene for PTSD, så problemet opdages så tidligt som muligt, hvilket forbedrer chancen for recovery igen. PTSD-klinikken kan også anvendes for de danskere, der har oplevet traumatiske oplevelser som at være udsendt i krig, oplevede overgreb, trafikuheld o.l.

- **Integrationsstrategi.** For at sikre den bedst mulig modtagelse af ny-danskerne i Randers kommune og for at alles ressourcer kommer bedst i spil, så er det vigtigt, at der skabes en sammenhængende og helhedsorienteret integrationsstrategi, som omfatter, daginstitutioner, skoler, boliger, psykiske og fysiske mén, lokalområder og beskæftigelse. SF vil arbejde for en integrationsstrategi, som forebygger problemerne.

SUNDHEDSPOLITIK

Det nære, sammenhængende sundhedsvæsen skal være tæt på borgerne, og det har vi mulighed for at gøre i det kommunale system. Et sundhedsvæsen på borgerens præmisser, sundhedsløsninger tæt på borgerne og mere lighed i sundhed er udgangspunktet for SF. Men det kan ikke udvikles uden et tæt og stærkt samarbejde mellem alle sundhedsaktører i kommuner og regionen. Ligeledes skal vi fortsat sikre samarbejdet med patientforeninger og sundhedsbrugerrådet. Folkesundhed styrker fællesskabet.

Vi kan konstatere en øget social ulighed i sundhed. Det betyder eksempelvis, at den fattigste fjerdedel af mænd i gennemsnit lever 10 år kortere end den rigeste fjerdedel. At kroniske sygdomme forekommer oftere hos personer med en kort uddannelse end hos personer med en lang uddannelse. Vores kommunes håndværkere og sosu'er udfører et fysisk hårdt stykke arbejde. Og det kan sætte sig spor. Jeres bidrag skal vi anerkende, for i leverer en uundværlig indsats for samfundet. Ingen skal efterlades til sig selv, fordi de har udviklet kroniske lidelser.

Den sociale ulighed ses også i sundheden, når det gælder socialt udsatte borgere, for de lever gennemsnitligt 22 år kortere end den øvrige befolkning. Det er en skræmmende stor forskel, og for SF fuldstændig uacceptabelt, så vi vil arbejde for mindske ulighederne på sundhedsområdet. Borgere, der er socialt udsatte har ofte mange fysiske og psykiske sygdomme, der forringer livskvaliteten. Derfor mener vi i SF, at det er vigtigt, at der fokuseres på sundhedsinitiativer i de sociale tilbud.

- **Lighed i sundhed.** SF vil arbejde for flere sundhedsfremmende initiativer i vores velfærdsydelser. Der skal være tilbud om motion, sundere mad, undervisning i hvordan man får det ind i hverdagen i fællesskab med andre. Vi vil oprette gratis tilbud om motion og kostvejledning til sårbare grupper af borgere som folk på overførselsindkomster eller med kroniske lidelser. På den måde vil vi mindske ulighederne på sundhedsområdet, understøtte børn og unges muligheder for at bryde en negativ social arv og skabe rammer for et godt liv for alle.
- **Billigere tandlæge.** Det er ingen hemmelighed, at det er meget dyrt at gå til tandlægen, og vi har desværre ikke gratis adgang til tandlæger, som vi har til lægen i vores velfærdssamfund. Men SF vil indføre

en ordning i Randers kommune om at vi tilbyder tilskud til tandlægebehandling for unge under 25 og for borgere med lav indkomst (som kontanthjælp, førtidspension o.l.)

- **Bryd tabuet.** SF vil iværksætte en kampagne i kommunen, som skal være med til at nedbryde tabuerne om psykiske lidelser. Alt for mange er alene med deres psykiske lidelser, og de får ikke den rette hjælp i tide. De pårørende er også meget påvirkede, når en der er "tæt på" har det rigtig svært. Derfor er det vigtigt, at vi bliver meget bedre til at snakke om psykisk sygdom, som denne kampagne skal hjælpe med. Børn, unge og forældre i kommunen skal informeres og sættes i dialog. Med viden og tidlig indsats kan borgernes sundhed fremmes.

ÆLDREPOLITIK

Det er SF's motto, at Randers kommune skal være et godt sted at bo – hele livet. Det skal også være muligt, at man har en værdig og anstændig alderdom. SF mener, at alle har ret til en indholdsrig og aktiv tilværelse i den 3. alder.

- **Sund og økologisk mad.** De ældre skal have sund og gerne økologisk mad, og maden skal være indbydende og appetitvækkende, når den bliver serveret. SF arbejder for, at der kommer meget mere økologisk mad til beboere på ældrecentre. Vi vil arbejde for, at det i højere grad bliver muligt at være med til at lave mad når man bor i eget hjem eller at muligheden for fællesspisning arrangementer i hele kommunen, hvor de ældre selv er med til at stå for indkøb og tilberedning af maden. Det styrker fællesskabet og livskvaliteten.
- **Valgfrihed.** Selvom man er af ældre dato, har man stadigvæk brug for at have stor indflydelse på eget liv, selvom man har brug for hjælp fra kommunen. I tillidsreformen vises der tillid til medarbejdernes faglighed, men vi har i SF også stor tillid til at borgerne ved, hvad de har brug for, – de er eksperterne i eget liv! SF prioriterer, at der er stor valgfrihed, at brugerne skal have nem adgang til at klage, og at maden løbende skal evalueres af brugerne.
- **Samme hjemmehjælpere.** Alt for mange ældre oplever, at det er mange forskellige hjemmehjælpere, der kommer i deres hjem, og det skaber forvirring og utryghed. Derfor vil SF arbejde for, at det i langt højere grad skal være den samme hjælper, der kommer hos den ældre.
- **Mindre kontrol og unødigt dokumentation.** SF har i denne byrådsperiode fået vedtaget en tillidsreform, som blot er i sin spæde begyndelse. Arbejdet skal fortsættes, og et fokuspunkt vil være, at vi i Randers kommune viser mere tillid til plejepersonalets faglighed. Plejepersonalet er kompetent, og borgerne behøver ikke al den dokumentation, der bare tager tid fra kontakten, til at se, at I er dygtige. Og det gør vi heller ikke. Vi vil afskaffe omkring 20% af dokumentation og kontrolsystemerne, så I, der arbejder med vores ældre mennesker har mere tid til kerneydelsen og nærværet. Vi ved, at I er dygtige fagfolk og vi vil hellere vise jer, at vi stoler på dette – og på jer – end at kvittere med krav om intetsigende beskrivelser, der ikke har nogen særlig anvendelse. I SF har vi intet imod dokumentation, hvis og når det giver mening for arbejdet med borgerne.
- **Pårørendepolitik.** SF vil arbejde for, at der skal udarbejdes en pårørendepolitik i Randers kommune, da de pårørende er utrolig vigtige for en god proces med den ældre. Om det gælder en værdig afsked til livet, eller om det gælder rehabilitering efter operation, så er de pårørende afgørende vigtige, og en god inddragelse vil give meget bedre forløb. I en pårørendepolitik, skal der sættes på et stærkere samspil

mellem de pårørende og ældreplejen.

- **Gode boliger.** De ældre i kommunen skal støttes i at blive i hjemmet, så lang tid det kan lade sig gøre. Og det skal i videst mulig omfang være valgfrit, om de vil bo i eget hjem, beskyttet bolig med faciliteter eller ældre-/plejecenter. Men de boliger, som kommunen tilbyder, skal være tidssvarende, og til at betale – også for den almindelige folkepensionist.
- **Bedre behandling.** Flere ældre lever længere, og det er rigtigt godt, at vores sundhedssystem er blevet dygtigere til at behandle sygdomme, og at den enkelte borger er blevet bedre til at passe på sig selv og leve sundere. Men den længere levealder giver nye udfordringer, og der skal i fremtiden flere penge til behandling af demens og andre aldersrelaterede sygdomme. Derfor vil SF afsætte flere penge til lige netop dette område.
- **Velfærdsteknologi.** I SF er vi ikke bange for velfærdsteknologi, men tværtimod kan det være en hjælp til borgeren og til at der kan frigives mere tid til samtale og nærvær. Velfærdsteknologi skal ikke erstatte den menneskelige kontakt, men vi ser velfærdsteknologi som et opdateret, omfattende teknologisk tilbud, der vil højne kvaliteten af velfærd. Vi vil derfor understøtte, at velfærdsteknologi medvirker til større selvstændighed og øget livskvalitet. Det skal sikres, at velfærdsteknologi leveres med den nødvendige uddannelse og instruktion af borgerne, og at den justeres løbende, så den passer til borgernes ressourcer og behov.

KULTUR OG FRITID

En attraktiv Randers Kommune er også et levende og eksperimenterende kultur- og fritidsliv, der skal rumme mange forskellige tilbud rundt i hele kommunen. Der skal være gode muligheder for at dyrke sin sport og have sit fritidsliv omkring den interesse, men der skal være lige gode muligheder for at den musikinteresserede i alle aldre kan udfolde deres interesse ved selv at spille musik og ved at gå til koncerter.

Der skal være plads til det helt almindelige fritidsliv som der skal være plads til alt det skæve. Og det er lige så vigtigt, at landdistrikter har mulighed for at opretholde og udvikle idræt samt andre fritids- og kulturaktiviteter i deres lokalområder. Kultur er for os alle, og i SF mener vi, at vi har et ansvar for, at der er de rigtige rammer i kommunen for et rigt kulturliv, men også for at alle borgere har lige adgang til kultur, for kultur er ikke bare for eliten. Kultur er oplevelser, kultur er dannelse, kultur er "det sjove" i fritiden og kulturen binder fællesskaber sammen. Randers Kommune skal være attraktive gennem vores kulturtilbud/udbud. Vi skal ikke bruge penge på dumme reklamestunts, men skabe en attraktiv kommune, der tiltrækker folk med et alsidigt kulturudbud og et godt velfærdssystem.

SF vil således arbejde for:

- **Kulturkraftcentre.** I SF er vi glade for og stolte af vores kulturinstitutioner – kunstmuseet, Værket, Egnsteateret, Kammerorkesteret, der leverer kultur af høj kvalitet. Vi vil fortsat støtte de kulturelle fyrtårn i kommunen, fordi de ikke bare giver kultur til eliten, men de giver kulturelle oplevelser til alle borgere i alle aldre.
- **Breddeidræt.** Vi skal skabe de bedste rammer for breddeidrætten, fordi det gavner os alle i kommunen, der dyrker sport i fritiden og sikrer børn og unges deltagelse i et aktivt fritidsliv. SF vil også arbejde for at der gives bedre mulighed for også at dyrke e-sport. Vi er glade og stolte af at være bredt repræ-

senteret på elitesporten, og det skyldes et godt arbejde blandt byens foreninger og sportsklubber. Vi støtter eliteidrætten ved at støtte breddeidrætten, hvor talenter udvikles, og vi støtter også de mange fællesskaber, der skabes omkring de lokale idrætsfaciliteter. SF vil fordele flere penge, så bygninger, baner og redskaber forbedres til glæde for de fleste.

- **Økonomisk støtte.** SF vil genindføre støtte for de kulturelle tilbud, så pensionister får bedre mulighed for at deltage i folkeoplysende aktiviteter.
- **Møde mellem forskellige kulturer.** For SF er det vigtigt, at kommunen er med til at skabe oplevelser og fællesskaber mellem de etniske grupper, der kommer til kommunen og med kommunens øvrige borgere. Vi vil oprette en pulje, som fordeles mellem foreninger, som arbejder målrettet på at styrke sammenholdet i kommunen på tværs af etniske baggrunde, samt de foreninger i kommunen, der gør et stort stykke arbejde for at mindske uligheden og hjælpe udsatte grupper. Det er i mødet mellem mennesker, at afstanden mindskes og sammenhold skabes.
- **Mangfoldig ungekultur.** Ungdomsskolen, Kaosambassaden og det nye ungemiljø ved Nyholm i Dronningborg er vigtige katalysatorer for ungekulturen i Randers. De sætter de rette rammer for de unge på en måde, som er med til at kreativiteten spirer og bliver prøvet af. SF vil arbejde for at bevare, men også for at udvikle på de kreative, skabende miljøer samt fritidstilbud i kommunen som blandt andet Kaosambassaden.
- **Øvelokaler.** SF vil arbejde for at vi får flere øvelokaler i kommunen, hvor de børn, unge og voksne kan udfolde deres musikalitet. Vi har alt for få og det har vi haft i meget lang tid, hvilket er med til at sætte begrænsninger for alle dem der har lysten, engagementet og ikke mindst talentet. Vi vil være med til etablere et "musikkens hus", hvor man giver rum til kreative og kulturelle iværksættere.
- **Mangfoldig fritid.** I SF ved vi, hvor stor betydning de små, lokale initiativer er for de mange borgere i Randers kommune. Det kan være alt fra strikkeklubber til dilettant-forestillinger, som får vores mange borgere ud af døren og får dem engageret i deres fritid. De initiativer vil vi prioritere, ligesom vi også vil prioritere initiativer som eksempelvis Teaterskolen Kastalí'a, som tilbyder en aktiv fritid for de børn og unge, som ikke kan se sig selv i idrætsklubberne.

ERHVERVSPOLITIK

For SF er en stærk, offentlig sektor et omdrejningspunkt for vores politiske virke i kommunen. Hvis det kan optimere kommunens tilbud til borgerne indgår vi gerne i partnerskaber med private virksomheder. I SF vil vi ikke give skatte-gaver til erhvervslivet, men vi vil gerne i dialog med erhvervslivet finde løsninger, der skaber bedre rammer for erhvervslivet i hele Kommunen. I Randers kommune skal vi have et driftigt erhvervsliv, hvor der skabes vækst og arbejdspladser.

- **Bæredygtighed.** For SF er bæredygtighed et nøglebegreb i forhold til erhvervsudvikling, – det skal være økonomisk, socialt og miljø-bæredygtigt. Vi vil arbejde for en større grad af bæredygtighed i forhold til miljø, og vi vil derfor etablere en særlig enhed i kommunen, der kan hjælpe de erhvervsdrivende i bæredygtighed. Kommunen skal tiltrække virksomheder med en interessante miljøprofil, og som tænker design og miljø sammen. Vi vil ligeledes udvikle et samarbejde mellem kommune og virksomheder med fokus på, hvordan produktionen kan gøres mere bæredygtig og eksempelvis producere mindre affald og ved en mindskelse af energiforbruget. Kommunen skal ud fra dette fokus indføre bæredygtige løsninger.

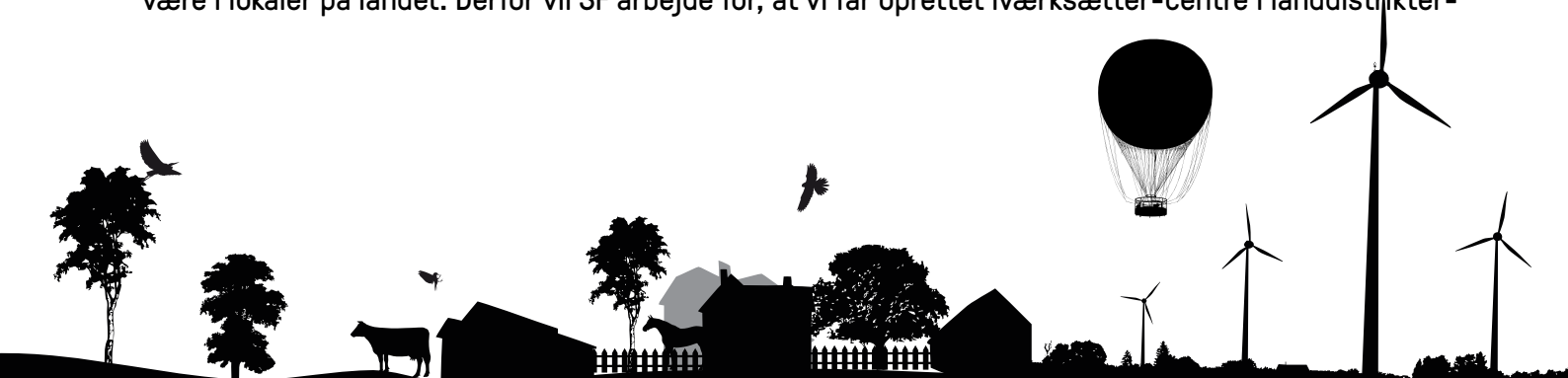
ger i den førte erhvervs politik. Det gavner både den enkelte virksomhed, da det vil mindske udgifterne, og det vil skåne kloden betydeligt. Vi ønsker mere bæredygtighed i forholdet til kommunens samarbejde med de lokale virksomheder. Så tesen tænk globalt, handl lokalt, bruges i så vid udstrækning som lovgivningen åbner mulighed for. Vi vil skabe mere bæredygtighed i forhold til infrastruktur. SF vil skabe mere social bæredygtighed ved at tiltrække så forskellige virksomheder, erhvervsbyer og virksomhedsstørrelser, at der er jobmuligheder for alle kommunes borgere uanset uddannelse. Og selv gå forrest når det gælder social rummelighed, både i forhold til lærlinge, praktikpladser og de svageste ledige, men også her bruge lovgivningens intentioner fuldt ud.

- **Offentlige investeringer.** SF vil prioritere investeringer i skoler, cykelstier, infrastruktur, grøn energi, breddeidræt og lignende, det skaber samtidig jobs og vækst. Offentlige investeringer vil også styrke kvaliteten i den service, kommunen leverer, da bygningerne bliver opdateret. Det er vigtigt for vores velvære, at vi er i gode rammer. Der skal være gode klasselokaler, gode hjem til vores handicappede og ældre, der ikke kan bo hjemme. Der skal være gode udfordrende rammer i daginstitutionerne, og gode kontorer skaber et godt arbejdsmiljø for de ansatte i kommunen. Bedre infrastruktur og cykelstier vil fremme glæde ved at bevæge sig rundt, og den grønne omstilling vil give mere velfærd for alle borgere på sigt.
- **Midtbyen.** Randers midtby er byens sjæl og kommunens ansigt udadtil, og derfor er det vigtigt at understøtte nye tiltag og byudvikling, der sikrer midtbyen ny energi.
- **Iværksætter.** SF ønsker, at Randers Kommune satser på "iværksætterlandsbyer", hvor nye og endnu ikke omsætnings- og beskæftigelses tunge virksomheder kunne etablere sig på lejebasis med fælles administrations- og logistik muligheder. Vi skal skabe rammerne for et godt iværksættermiljø, hvor der er mulighed for sparring og samarbejde, og vi vil arbejde for at det skal være så enkelt som muligt at være opstartende virksomhed med enkel, hurtig og vejledende sagsbehandling.
- **Flere uddannelsesinstitutioner.** Uddannelse er altafgørende i forhold til at finde kvalificerede medarbejdere til kommunens virksomheder. Der skal være en sammenhæng mellem uddannelsesinstitutionerne og det lokale arbejdsmarked. Randers kommune skal lave politiske tiltag der sikrer, at uddannelsesinstitutionerne fastholdes og at nye erhvervsrettede uddannelser opstår i Randers.

LANDDISTRIKTER

Randers kommune er en af landets største kommuner med store landdistrikter. Omkring en tredjedel af kommunens borgere bor uden for Randers by, og det er derfor vigtigt, at der politisk bliver taget højde for de enkelte områder uden for Randers by og deres særpræg. Landdistrikterne skal prioriteres højt, når der laves politik. SF ønsker at øge lokalsamfundets mulighed for indflydelse på politikken, der føres. Der skal sikres, at der er sammenhæng mellem land og by, at der skabes sammenhold i nærområderne, og at nærdemokratiet i lokalområderne er højt prioriteret. Beslutningerne skal tæt på borgerne både i by og på land. Når det gælder SF's politik for landdistrikterne, gælder mottoet: "Det er jeres by, jeres beslutninger". Det skal fortsat være en god ide at bosætte sig i Randers kommunes skønne oplandsområder, og derfor vil SF arbejde for:

- **Iværksætter-centre.** Iværksætter er ikke bare noget, der skal foregå inde i byen, men det kan sagtens være i lokaler på landet. Derfor vil SF arbejde for, at vi får oprettet iværksætter-centre i landdistrikter-

ne, som eksempelvis det gamle Rådhus i Fårup.

- **Flere busser.** Den kollektive transport har været væsentlig nedprioriteret over de senere år, hvilket betyder, at der er meget få afgange i landdistrikterne. Det gør det meget svært at være ung og bo på landet, da der er få muligheder for at transportere sig selv. Og det betyder også, at de fleste familier i landdistrikterne skal have to biler for at få hverdagen til at hænge sammen. Derfor vil vi i SF give flere penge til den offentlige transport, så folk har mulighed for at leve hele livet i landsbyerne i Randers Kommune.
- **Bredbånd og godt internet.** Stort set alle borgere er ”på nettet” og er afhængige af, om de har gode internetforbindelser. Det er nødvendigt at have gode internetforbindelser for at man kan følge med i skolen. Der er krav til forældre om, at de skal komme ind på forældreintra, ligesom der også stilles krav fra kommunen om at tjekke sin e-boks. Desuden er det fleste jobs også koblet op til internettet. Borgerne i Randers kommune skal ikke stilles dårligere end borgerne i byen og derfor vil SF arbejde for at vi får bredbånd og ordentligt internet i alle landdistrikter i kommunen.
- **Snerydning og saltning.** Over årene har der i Randers kommune været skåret meget ned på den almindelige pleje af veje og cykelstier og herunder også snerydning og saltning. Skoleveje er helt ude i at være i kategori 3, hvilket betyder, at de ofte på landet ikke er sneryddet eller saltet. Det sætter vores borgere og særligt de yngste i en meget sårbar situation, fordi det skaber farlige situationer. Derfor vil SF give flere penge til snerydning og saltning, men også til den almindelige vedligeholdelse for at skabe sikre skoleveje.
- **Handl lokalt.** Når der skal udarbejdes lokalplaner og politikker vedrørende handlen i kommunen, er det vigtigt, at kommunen fastholder mulighed for lokal detailhandel. SF er ikke interesserede i, at vi får mange kæmpestore butikker, der ligger i udkanten af Randers, vi vil prioritere den lokale handel.
- **Stærke lokalråd.** I Randers kommune har vi allerede lokalråd i landdistrikterne, men vi vil i SF meget gerne være med til at styrke lokalrådenes indflydelse. Det vil vi gøre ved at indføre lokale budgetter, hvor lokalrådene selv har penge til rådighed til udvikling af lokalområdet. Lokalrådene skal også have en mere tydelig rolle, når det gælder borgernes bekymringer og ønsker. I Randers kommune skal vi blive bedre til at lytte til borgernes indsigelser som eksempelvis behov for byggemodning af grunde i landdistrikterne, ved ændringer i velfærdsydelse eller om nye erhvervsinitiativer.
- **Velfærdscentre.** 00’ernes mange reformer tog hårdt på de små lokalsamfund i landdistrikterne, hvor rådhusene lukkede sammen med posthuse, retsbygninger, biblioteker og politistationer. Mange af de servicefunktioner, som vi er afhængige af i dagligdagen, flyttede til de store byer. Det har drænet flere småbyer for det liv, der har fyldt hovedgaden i dagligdagen, og det har bidraget til affolkningen og landdistrikternes forfald. SF vil genetablere den lokale velfærd sammen med liv og nærhed i lokalmiljøet. Det vil vi gøre ved at etablere velfærdscentre i landdistrikterne. Centrene skal give mulighed for, at beboerne i området kan etablere andre funktioner, som for eksempel fælleslokale, frivillighedscenter, fælles mad, cafe, storskærm (film, sport) og kulturarrangementer. Andre muligheder kan være etablering af landsbybutik, udlevering af pakker o.l. Velfærdscentre skal give lettere adgang og kortere transporttid til en række offentlige servicefunktioner og kommunale funktioner, som for eksempel borgerservice (fx pas), jobcenter, bibliotek, socialrådgiver, post, medicinudlevering og politi.

MILJØ OG TEKNIK

Randers kommune skal være en god kommune at bo i hele livet, både for dem som bor i byen og på landet. Vi vil styrke en aktiv og levende bymidte, hvor man også kan opleve ren luft, grøn udvikling og økologi, og vi vil arbejde for at bevare de meget smukke naturområder, vi har i kommunen. Og vi vil arbejde for at Randers kommune hele tiden udvikler sig og støtter aktivt den grønne omstilling.

- **Grøn bymidte.** SF vil understøtte og udvikle på, at bymidten får flere rekreative, grønne miljøer i byen som legepladser og aktive parker. "Sløjfen" skal lukkes for gennemgående trafik, så der skabes gode og trygge rammer for at borgerne kan nyde midtbyen, uden at frygte for at en selv eller børnene bliver kørt ned. Med tiden ønsker SF at lukke Østervold i den ene ende, så gaden bliver et rarere sted at være. SF vil også arbejde for at der bliver bedre mulighed for parkering ved midtbyen. Det skal være nemt og ligetil, når man skal en tur ned i gågaden i midtbyen.
- **Byen til vandet.** SF bakker op projektet "Byen til vandet" og det gør vi, fordi det projekt omfatter 3 vigtige områder: 1. klimasikring. Randers er et af regeringens 10 risikoområder, for væsentlig oversvømmelse og undersøgelser peger på, at hele midtbyen i Randers risikerer at ligge under vand ved stormflod om 50-100 år, hvis vi intet gør. Derfor bakker SF op om indførelse af en klimabro, der forbinder Randers ved Dronningborg området. Klimabroen vil betyde, at en del af trafikken ledes uden om Randers midtby, og at man kan regulere vandstanden ved en sluse indbygget i broen.
- **Infrastruktur.** SF vil arbejde for at vi får minimeret trafikken i midtbyen – både så vi gør midtbyen rar at være i, og så vi får nedsat forureningen i midtbyen. Derfor er vi for, at man lukker for trafik, der skal til højre ved strømmen, således man kun kan komme den vej via klimabroen. I SF er vi imod engbroen, der vil skabe stor forstyrrelse for det unikke dyre- og naturliv, vi har i områderne omkring Vorup enge. Derfor mener vi, at det er en god løsning, at der fortsat er mulighed for at bruge broen over strømmen, af hensyn til trafikken, der skal til venstre.
- **Byudvikling.** I SF Randers er vi stolte af vores midtby og af den unikke sammensætning, vi har af både by og natur, fordi Gudenåen løber igennem byen. Men det er slet ikke godt nok udnyttet og der er et kæmpe potentiale i at lave byudvikling, der inkluderer midtby og natur mere naturligt. Det betyder, at der skal lukkes for en del af trafikken ved strømmen og at der skal skabes muligheder for at bygge boliger, rekreative områder og gerne et flodbad.
- **Grøn omstilling.** Bæredygtighed og nedsættelse af CO2 er en utrolig vigtig prioritering for SF. Derfor vil vi i den kommende periode arbejde for at flere vil benytte den kollektive trafik, og at denne bliver mere bæredygtig. Vi vil derfor arbejde for, at busserne i Randers vil overgå til mere bæredygtige energikilder som naturgas eller tram-bus (elektrificeret bus). SF vil også arbejde for at vi får mere bæredygtig grøn energi i kommunen, og initiativer som indbefatter solenergi og vindenergi vil i reglen have stor prioritet hos SF. På sigt har SF den målsætning, at Randers kommune bliver 100% selvforsynende med grøn energi.
- **Flere busser.** I Randers har den kollektive trafik været voldsomt nedprioriteret gennem lang tid, hvilket tydeligt ses i alt for få afgang, når det gælder bybusser. Derfor vil vi arbejde for en ny bybusplan, som dækker alle småbyer og alle dage. Fra 7-10 hver halve time og fra 14-18 ligeså (evt. med rutebiler, der må gerne være varieret dækningsgrad). I Randers by skal der være bybusser efter kl. 18 til 22 alle dage. Vi vil også arbejde for, at vi giver gratis bus til alle borgere på lavt indkomstniveau, alle studerende, alle unge under 25. Vi vil arbejde for bedre skiltning på rutebilstationen, der giver overblik for borgerne over, hvilke busser der holder hvor, og hvor lang tid der er til næste afgang. SF vil arbejde videre med konceptet park and ride, som kan gøre bybusnettet mere effektivt, ligesom vi fortsat vil arbejde for, at letbanen også kommer til Randers.

- **Bedre infrastruktur.** Randers midtby er stærkt belastet af trafik, og af at byen er forbundet med en bro, hvilket gør det svært, at lede trafikken andre veje. SF vil derfor arbejde for at vi får en bedre infrastruktur, der leder trafikken udenom midtbyen. Det vil vi gøre ved at prioritere klimabroen, en østlig forbindelse, ved at lave ringvejen færdig ned til udbyhøjvej, samt fordoble kørebaner ved indfaldsveje. Vi vil fortsætte med at prioritere, at der laves flere cykelstier samt trafiksikre skoleveje, som kan betyde gangbroer over befærdede veje.
- **Grøn indkøbspolitik.** Selvom vi på mange måder har været gode til at gøre Randers kommune mere bæredygtig og styrke den grønne omstilling, så er der fortsat mange ting, vi kan gøre lokalt. SF vil indføre en grøn indkøbspolitik, der udelukker produkter med mikroplast og andre kemikalier, der er skadelige for mennesker og for miljøet. Vi vil arbejde for, at der indføres økologi på alle arbejdspladser i kommunen, og at vi får udarbejdet en grøn forbrugerpolitik. Dette bakkes op om flere initiativer som affaldssortering til hele kommunen og en udvikling af affaldssorteringen, så vi sorterer op til 6 eller 7 dele på sigt.
- **Smuk natur.** Randers kommune består af store naturområder med både skov, strand, marker og ikke mindst den meget unikke natur, vi har omkring Gudenåen, der munder ud i en fjord. Den natur skal vi passe på, og SF vil modarbejde de initiativer, som er med til at ødelægge særlige naturområder. SF vil arbejde for, at der kommer mere fokus på vores flotte grønne områder og de synergier, der kan opstå, når det forbindes med byen og lokalområderne. Vi vil sætte flere penge af til bedre vedligeholdelse og rengøring af vores naturområder.

VI HAR RÅD TIL VELFÆRD

I SF er vi overbeviste om, at kvalitet og udvikling i kommunen koster. Det handler om, hvordan vi bruger borgernes penge i kommunen, og om at vi må prioritere. Men vi er også overbeviste om, at de penge, vi investerer i velfærd og forebyggelse, sparer vi på lang sigt. En investering i velfærd er også en investering i mennesker. For os handler politik om mennesker!

SF mener, at vi bør sætte skatten op, så vi kan få bedre vilkår i daginstitutioner, skoler, plejehjem og i al anden velfærd og service i kommunen. For ca.100 kroner ekstra hver måned kan vi få flere ansatte i daginstitutioner, skoler, ældrecentre og investere i de socialt udsatte områder samtidig med, at vi kan investere i større projekter som byen til vandet.

I mange år har skatten stået stille, mens udgifter på drift er steget. Det betyder, at velfærden lige så stille betaler prisen for skattelettelser og skattestoppet. Randers kommune er i ubalance – både når det gælder økonomi og når det gælder velfærden. Denne byrådsperiode har kun givet store underskud på skolerne, på socialområdet, i familieafdelingen og på specialundervisningsområdet. Den økonomiske ramme er blevet for lille til, at den kan dække behovet. Det fører til svigt fra det offentlige, og det vil vi ikke være med til! Det er på tide, at vi vender bøtten og investerer i vores velfærd. Vi har alle ret til lige mulighed for et godt liv.

